

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра філософії і суспільних наук
Робоча програма
Глобалістика і геополітика (ВК11)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Шакун Н.В.

(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник к.і.н., професор Крук О.І.

(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена на засіданні кафедри філософії і суспільних наук
(назва кафедри)

Протокол від «01» вересня 2025р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Шакун Н.В.

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну

Тип дисципліни	Вибіркова. (ВК11)
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2 рік навчання/ 4 семестр ОПП Аналітика суспільно-політичних процесів
Викладач (-і)	Крук Олександр Іванович , професор кафедри філософії і суспільних наук, к.і.н., доцент
Профайл викладача (-ів)	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/komanda-kruk/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1, каб. 222. Телефон: 0934135952; E-mail: jornovsky@ukr.net , o.kruk@stu.cn.ua

2. **Анотація курсу.** Революційні зрушення в сучасному суспільстві, докорінні зміни в структурах світосистеми, радикальна трансформація геополітичної будови світу відновили актуальність наукової дисципліни «Глобалістика і геополітика».

Поняття геополітика характеризує місце та конкретно-історичні форми впливу територіально-просторових особливостей положення держав чи їх блоків на локальні, регіональні, континентальні чи глобальні процеси.

У вузькому розумінні геополітика – це політична концепція, яка визнає у зовнішній політиці держав визначальну роль географічного фактора, а саме: просторове розташування країни, розмір її території, кількість та щільність населення, наявність, відсутність чи обмеженість природних ресурсів, особливості клімату. В цьому сенсі геополітику прийнято розглядати як просторово-географічний аспект міжнародних відносин, пов'язаний з питаннями здійснення зовнішньої експансії держави за допомогою сили, передусім військової.

У ширшому ж розумінні геополітика – це сукупність фізичних, соціальних, матеріальних та моральних ресурсів держави, які складають той потенціал, використання якого дозволяє їй досягати своїх цілей на міжнародній арені.

Геополітика – це цілеспрямована діяльність суб'єкта міжнародних відносин у контексті всього спектра зовнішніх і внутрішніх факторів, що дають змогу цьому суб'єкту здійснювати контроль над простором з метою реалізації своїх життєво важливих інтересів.

Вивчення навчальної дисципліни «Глобалістика та геополітика» передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти з її структурою, проблематикою, поняттєво-концептуальним апаратом. На цьому тлі висвітлюється динаміка змін на сучасній політичній карті світу, з'ясовується політико-географічне положення України.

Програма містить класичний перелік тем з «Глобалістики та геополітики». При викладанні дисципліни лекційна частина доповнюється науковим семінаром з геополітики регіонів, для якого здобувачі вищої освіти мають підготувати доповіді з урахуванням національних інтересів України.

3. Мета та завдання курсу. Мета навчальної дисципліни «Глобалістика і геополітика» – ознайомлення здобувачів вищої освіти з проблемами співвідношення політичного процесу з певним набором неполітичних чинників, а також формування стійкого уявлення про закономірності формування внутрішньої і зовнішньої політики держави. Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення концептуального апарату, базових геополітичних моделей і ключових геополітичних категорій у контексті культурно-історичних процесів кінця ХІХ-початку ХХ століття; історії становлення і розвитку геополітики в якості наукової дисципліни; ознайомлення здобувачів з основними сучасними точками зору на предмет і завдання політики; володіння навичками застосування геополітичного аналізу внутрішньої і зовнішньополітичних процесів; навчання здобувачів виділяти теоретичні і прикладні, аксіологічні та інструментальні компоненти геополітики; оволодіння колом проблем, пов'язаних з геополітичним виміром зовнішньої і внутрішньої політики будь-якої держави.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити 2 загальних (ЗК) та 2 спеціальних (фахових) (СК) компетентностей, передбачених освітньою програмою:

ЗК11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

СК16. Здатність використовувати соціогуманітарні технології для аналізу і прогнозування суспільно-політичних процесів на місцевому, регіональному та глобальному рівні.

4. Результати навчання. Здобувач має досягти або вдосконалити 2 програмних результатів навчання:

ПРН7. Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.

ПРН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни ЗВО повинен **знати:**

- типи геополітичних моделей в різні історичні періоди;
- особливості змісту основних категорій геополітики в різних геополітичних школах;
- технологію застосування геополітичного аналізу;
- сучасні напрямки геополітичних досліджень;
- основні наукові і практичні проблеми геополітики.

ЗВО повинен **вміти:**

- розпізнавати і критично аналізувати ідеологічні побудови, виконанні в геополітичному стилі;
- використовувати закономірності геополітичного аналізу і геополітичні моделі для розуміння політичної ситуації у світі і регіоні.

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Історія української державності і культури», «Історія світової суспільно-політичної думки».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
Семінарські (практичні) заняття	16
Самостійна робота	80
Всього кредитів	4 (120 годин)

Форма проведення занять – лекційні, семінарські (практичні), самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Модуль I «Глобалістика й геополітика» як наука. Геополітична структура сучасного світу.

Тема 1. Теоретико-методологічні основи геополітики.

Історичний розвиток геополітики як науки. Становлення геополітики (кінець XIX-початок XX ст.). Ф. Ратцель, Р. Челлен.

Ідеї про простір держави як найважливіший політико-географічний чинник перевагу морських держав над суходільними, теорії великих держав та Гартленду, концепція цивілізованого простору як світового та ін.

Німецька геополітична школа 1930-х – 1940-х років та її підпорядкування націонал-соціалістам. К. Гаусгофер. Дискредитація науки.

Відновлення геополітичних досліджень в США у післявоєнний час. Н. Спикмен, Р. Страус-Хюпе, Д. Майнінг. Рух «нових правих» у Західній Європі. А. де Бенуа, Ж. Тіріар, Р. Стойкерс, Й. фон Логаузен, М. Таркі. Геополітична школа часопису «Геродот» (І. Лакост, М. Фуше, К. Раффестейн) Ідеї про іконографію Ж. Готтманна, геополітика неконфронтаційного типу П. Галлуа.

Найвагоміші розробки кінця XX ст.: геополітика взаємодії, теорії четвертого світу, циклічної та синергетичної парадигм, посилення культурно-психологічного аспекту та ін. С. Коен, А. Тойнбі, С. Гантінгтон, З. Бжезінський. В. Колосов.

Поняття, предмет, суб'єкти, категорії геополітики.

Парадигми геополітики. Дуалістична. А. Меген, Г. Маккіндер, К. Гаусгофер, Н. Спикмен, Д. Майнінг, Дж. Кенан, С. Коен.

Геоелекономика. Ф.Реріг, Ф. Фукуяму, Ф. Бродель, К. Санторо, Ж. Атталі, К. Гаджієв та ін.

Циклічна парадигма. М. Кондратьєв, Дж. Голдстайн, І. Валлерстайн, В. Цимбурський, Дж. Модельські, В. Томпсон, П. Тейлор.

Цивілізаційна парадигма. А. Тойнбі, С. Гантінгтон.

Тема 2. Історіографія шкіл та течій.

Німецька школа. Фрідріх Ратцель. Рудольф Челлен. Карл Гаусгофер та Карл Шмітт.

Дискредитація німецької геополітичної школи 1930-х – 1940-х рр. через співпрацю з націонал соціалістами.

Американська школа. Альфред Таєр Меген, Ніколас Спикмен. Американський атлантизм.

Американська геополітична думка другої половини ХХ ст. Д. Кеннан, Д. Майнінг, І. Кірк, С. Коен, Дж. Геддіс, Г. Кіссінжер.

Розпад радянського табору та пошук нових геополітичних моделей наприкінці ХХ ст. Неоатлантизм. Г. Алперовіч, В. Росту, М. Тейлор, Р. Макнамара, К. Грей, Р. Волтерс.

Неоатлантизм та цивілізаційна геополітика С. Гантінгтона та П. Вольфовіца.

«Теорія конвергенції». Збігнев Бжезінський. «Велика шахівниця».

Концепція глобального уніполю А. Страуса.

«Циклічна парадигма». І. Валлерстайн, П. Кеннеді, Дж. Модельські, В. Томпсон, Дж. Егню, С. Кобрідж.

Британська школа. Г. Маккіндер, Д. Паркер, П. Тейлор, А. Тойнбі.

Європейський континенталізм. Заснування французької географічної школи. Поль Відаль де ля Блаш. Альберт Демансон, Жак Ансель, Арістід Бріан.

Іконографічний напрям. Жан Готтманн.

«Внутрішня геополітика» Ів Лакост, Андре Зігфрід.

Група «Геродот». Поль Ражо, П'єр Жорж, Клод Раффестен.

«Неконфронтаційна» геополітика. П'єр Галуа.

Ідеологія «нових правих», Ален де Бенуа, Жан Тіріар, Роберт Стойкерс, Й. фон Логаузен, К. Террачано, М. Таркі, К. Мит, А. Колла.

Антиглобалістський напрям. Ігнасіо Рамоне.

Геополітична белетристика. Жан Парвулеско.

Українська школа. Зародження української геополітики. Юрій Липа, Степан Рудницький, Дмитро Донцов.

Сучасна українська геополітична думка Д. Базів, В. Дергачов, М. Дністрянський, Є. Кисельов, С. Андрущенко, М. Багров, В. Мадіссон, П. Харченко.

Тема 3. Геополітична структура сучасного світу.

Поширення процесу глобалізації в кінці ХХ ст. злам біполярної міжнародної системи. Початок творення єдиного світу.

Зростання ролі США в сучасній системі світоустрою. Перетворення протягом ХХ ст. США в глобальну супердержаву.

Процес переструктуризації геополітичної картини сучасного світу та його перспективи, різноманітність та мультикультурність сучасного світу. Громадянське суспільство, його цінності, ідеали прав і свобод людини та громадянина: геополітичний контекст.

Сучасна наукова картина світу, її основні проблеми та суперечності.

Найпоширеніші теорії сучасного світовлаштування:

- модель геостратегічних сфер та геополітичних регіонів С. Коена;
- концепція уніполярного світу А. Страуса;
- гіпотеза «семи паралелей однополярного світового простору» Йогана Галтунга;
- концепція геостратегічних агентів та геополітичних центрів З. Бжезінського;
- геополітична концепція А. Беттлера.

Тема 4. Європа в геополітичному вимірі.

Західна Європа після Другої світової війни. Передумови початку інтеграційних процесів: пошуки шляхів подолання наслідків війни, економічного відновлення регіону, виходу із соціальної кризи.

Ініціатива Жана Моне - Роберта Шумана: створення спільної франко-німецької організації з контролю над вугільною та сталеливарною промисловістю. Початок інтеграційних процесів. Етапи європейської інтеграції:

- Паризька угода про утворення Європейського співтовариства з вугілля і сталі (1951р.);
- Римська угода – створення Європейського економічного співтовариства (1957р.);
- Єдиний європейський акт 1986р. – новий етап розвитку співтовариства;
- Маастріхтський договір 1993р. – утворення Європейського Союзу;
- Амстердамський договір 1997р., угода в Ніцці 2001р. – вдосконалення формату та функцій організації. Розширення Європейського союзу протягом 1990-х – 2000-х рр.

Місце об'єднаної Європи на сучасній карті світу.

Просторовий вимір: країни-члени ЄС; країни-кандидати на вступ; перспективи членства у Європейському Союзі України.

Інституціональний вимір:

- Рада Європейського Союзу;
- Європейська комісія;
- Європейський парламент;
- Європейський суд;
- палата аудиторів;
- Європейський інвестиційний банк;
- Європейський центральний банк.

Геоелектронічний вимір. Місце і роль об'єднаної Європи у світовій економіці.

Лісабонська стратегія 2000р. про подолання сучасних викликів та перспективи подальшого економічного і соціального розвитку.

Місце об'єднаної Європи на політичній карті світу. Особливості сучасної геополітичної стратегії ЄС.

Тема 5. Північноамериканський регіон у геополітичному контексті.

Геополітичне положення держав регіону (США, Канада, Мексика).

Північноамериканська інтеграція. Угоди про вільну торгівлю між Канадою і США 1978р. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА) 1993р.: причини, суть, наслідки.

Північноамериканський економічний центр сили: місце і роль у світовій економіці.

Поле геостратегічних інтересів США:

- північноамериканський вектор (Канада, Мексика);
- азійський-АТР вектор (особливо Японія, Китай, Південна Корея, Близький Схід);
- європейський вектор (країни ЄС, країни Центральної та Східної Європи);
- латиноамериканський вектор.

Геостратегічні пріоритети Канади. Геополітичні вектори Мексики.

Модуль II. Азійсько-Тихоокеанський та Близькосхідний регіони. Україна в сучасному світі.

Тема 6. Азійсько -Тихоокеанський регіон: геополітичний аспект.

Фактори сучасної геополітичної ситуації регіону. Перетворення на рубежі XX – XXI століть Східної Азії на один із трьох світових центрів сили. Місце та перспективи східно-азійського регіону у світовій економічній системі.

Загальна характеристика основних геополітичних гравців:

- КНР;
- Японія;
- Китайська Республіка (Тайвань);

- Республіка Корея – Корейська Народно Демократична Республіка (два світи – дві геополітичні стратегії);
- Країни Південно-Східної Азії (Індонезія, Малайзія, Сінгапур, Філіппіни, В'єтнам, Лаос, М'янма, Камбоджа).

Геополітичні інтереси та вплив США в азієсько-тихоокеанському регіоні.

Перспективи розвитку геостратегічної ситуації в АТР.

Тема 7. Близький Схід: геополітична роль в постбіполярному світі.

Близькосхідний регіон в геополітичному просторі сучасного світу. Його особливості: економічні, етнічні, релігійні.

Близький Схід – дестабілізуючий чинник світової геополітики.

Джерело конфліктів, витоки і сутність близькосхідного протистояння.

Близькосхідний конфлікт – один з найтриваліших неврегульованих конфліктів світу. Основні сторони: арабські країни та Ізраїль. Непрямі учасники (зовнішні актори): США, СРСР (пізніше Росія), Іран, ЄС, міжнародні організації.

Історичні передумови арабо-ізраїльського протистояння:

- активне переселення єврейського населення у Палестину (кінець XIX-середина XXст.);
- резолюція Генеральної Асамблеї ООН 181/11 від 29.11.1947р. про створення на місці підмандатної Палестини єврейської й арабської держав.

Перебіг конфлікту:

I етап (1948-1949рр.) – перша арабо-ізраїльська війна;

II етап (1956-1957рр.) Суецька криза, війна між Єгиптом та коаліцією Ізраїлю, Франції, Великобританії;

III етап (5 10.06.1967р.) – Шестиденна війна;

IV етап (1973р.) – Війна Судного дня;

V етап (з 1982 - з перервами) – Ліванські війни;

VI етап (з 1987-2022рр.) інтифади (повстання палестинського народу).

Початок нової палестинсько-ізраїльської війни 5 жовтня 2023р. та її вплив на дестабілізацію геополітичної ситуації в світі. Зовнішні актори близькосхідного протистояння: Іран, Росія, арабські країни. Позиція США, ЄС, Китаю. Позиція України.

Можливі шляхи вирішення близькосхідної проблеми.

Тема 8. Україна в сучасному геополітичному середовищі.

24 серпня 1991р. прийняття Верховною Радою Акту про незалежність України. 1 грудня 1991р. – Всеукраїнський референдум та вибори Президента України. Стартові умови розгортання державотворчого процесу. Становлення владних структур, конституційний процес. Початок творення національної економіки (1991-2004рр.). Успіхи і прорахунки соціально-економічного курсу поч. XXI ст.

Розвиток демократичних процесів, розбудова громадянського суспільства.

Формування концепції зовнішньополітичного курсу. Альтернативні варіанти геополітичної орієнтації України:

- «західний напрям», курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію;
- СНД. Політика Росії щодо залишення України в зоні свого політичного, економічного, культурного впливу.

Революція Гідності. Боротьба за цінності громадянського суспільства, верховенство права, права і свободи людини і громадянина. Напад Російської Федерації на Україну. Початок російсько-української війни. 24 лютого 2022 р. широкомасштабна війна Росії проти України та її вплив на світову геополітичну ситуацію.

Європейська та Євроатлантична інтеграція України 2014-2024рр.: успіхи, труднощі, перспективи подальшої реалізації.

Незалежна Україна в сучасному світі: геополітичний вимір.

Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні основи геополітики та глобалістики	2
2	Історіографія шкіл та течій геополітики та глобалістики.	2
3	Геополітична структура сучасного світу.	2
4	Європа в геополітичному вимірі.	4
5	Північноамериканський регіон у геополітичному контексті.	4
6	Азійсько-Тихоокеанський регіон: геополітичний аспект.	4
7	Близький Схід: геополітична роль в сучасному світі.	2
8	Україна в сучасному геополітичному середовищі.	4
Разом		24

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорія, методологія геополітики та глобалістики.	2
2	Геополітика і глобалістика: історіографія шкіл і течій.	2
3	Європа в сучасному світі: геополітичний вимір	2
4	Північноамериканський регіон: геополітичний контекст.	2
5	Азійсько-Тихоокеанський регіон: вчора, сьогодні, завтра. Геополітичний вимір.	2
6	Близький схід - дестабілізуючий чинник світової геополітики	2
7	Незалежна Україна в сучасному світі : геополітичний аспект.	4
	Разом	16

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Парадигми геополітики.	8
2	Геополітична структура сучасного світу.	9
3	Геополітична роль Росії в постбіполярному світі.	9
4	Європейська інтеграція: етапи становлення.	9
5	Північноамериканський центр – найважливіший суб'єкт сучасного світу.	9
6	Азійсько-тихоокеанський регіон: фактори сучасної геополітичної ситуації.	9
7	Перспективи розвитку геостратегічної ситуації Азійсько-Тихоокеанського регіону.	9
8	Близький Схід – «порохова бочка» сучасного світу : історія конфлікту.	9
9	Формування концепції зовнішньополітичного курсу України 1990-х – 2000-х рр. Позитивні здобутки та втрачені можливості	9
	Разом	80

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до 75% (75 балів) підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 25% (25 балів) підсумкової оцінки на екзамені, які сумуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання існують білети. Білети складаються з двох питань (1 та 2 теоретичні питання – по 12,5 балів). У 11-12,5 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 9-10 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 7-8 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-6 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше). Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на семінарських заняттях змістовних модулів може отримати до 9,5 (9) балів. Складові частини оцінки: відповідь на питання (виконання індивідуальних завдань) – до 9,5 (9) балів; доповнення – до 7,5 (7) балів; запитання – до 2 балів. Загальна максимальна кількість балів за семінарські заняття – 75. Оцінюючи відповідь ЗВО, викладач керується такими критеріями, як: 8-9,5 (8-9) балів – повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про

	глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 6-7 балів – ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 4-5 бали – ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2-3 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового семестрового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 балів і більше. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (35 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. «Глобалістика й геополітика» як наука. Геополітична структура сучасного світу		0...37,5
1	Робота на I-му семінарському занятті	0...9
2	Робота на II-му семінарському занятті	0...9,5
3	Робота на III-му семінарському занятті	0...9,5

4	Робота на IV-му семінарському занятті	0...9,5
Змістовий модуль 2. Азійсько-Тихоокеанський та Близькосхідний регіони. Україна в сучасному світі		0...37,5
1	Робота на I-му семінарському занятті	0...9
2	Робота на II-му семінарському занятті	0...9,5
3	Робота на III-му семінарському занятті	0...9,5
4.	Робота на IV-му семінарському занятті	0...9,5
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...75
Семестровий контроль (екзамен)		0...25
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проєктор, ноутбук, система відеоконференцзв'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (35), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного

контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

Основна.

1. Андрущенко (Гринько) С. Україна в сучасному геополітичному середовищі. Київ, 2020. 341 с.
2. Геополітика в постаттях і термінах/ Вегеш М., Полінчак М., Петрінко В. Київ: Гельветика, 2023. 781 с.
3. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія. Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2022. 416 с.
4. Геополітика [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (упор. . І. Милосердна; Нац. Ун-т. «Одеська юридична академія» - Одеса: Юридична література, 2023. 92 с.
5. Доценко А.І. Геополітика. Київ: Університет «Україна», 2023. 327 с.

Допоміжна.

1. Дмитро Донцов. Геополітика. Київ: Фоліо, 2019. 608 с.
2. Збігнев Бжезінський. Велика шахівниця. Київ: Фабула, 2019. 288 с.

3. Потехін О., Клименко Ю.. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ-початку ХХІ ст. Київ: Дух і Літера, 2023. 552 с.

Інформаційні ресурси.

1. Бібліотека Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lib.rada.gov.ua>
2. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
3. Інститут аналізу політики та стратегій. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.IPAS.org.ua>
4. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ipiend.gov.ua>
5. Мережа аналітичних центрів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.intellect.org.ua>
6. Міжнародний центр перспективних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.icps.kiev.ua/>
7. Науковий журнал «Політикус». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://politicus.od.ua>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Національна парламентська бібліотека України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>
10. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
11. Сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
12. Система дистанційного навчання moodle НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Глобалістика і геополітика». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8701>
13. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uisr.org.ua/>
14. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
15. Український центр економічних і політичних досліджень ім. А Разумкова. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uceps.com.ua/>
16. Центр соціальний моніторинг. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://smc.org.ua/>
17. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.libkor.com.ua/>
18. Система дистанційного навчання moodle НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Глобалістика і геополітика». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8701>